

شهری برای دیدن، نه نشستن

نیمکت، ابتدایی‌ترین حق شهروندان هنگام تردد در اماکن عمومی شهر؛ چوبی، فلزی یا سنگی، فرقی نمی‌کند...

جام جم آنلاین: نیمکت، ابتدایی‌ترین حق شهروندان هنگام تردد در اماکن عمومی شهر؛ چوبی، فلزی یا سنگی، فرقی نمی‌کند؛ جایی برای نشستن و استراحتی کوتاه، البته اگر در این شهر شلوغ جایی برای نشستن پیدا شود!

حتی اگر برای قدم زدن و هواخوری به پارک رفته باشید، هنگام خستگی دلتان می‌خواهد برای لحظاتی روی یکی از همان نیمکت‌های کهنه و رنگ و رو رفته استراحت کنید، چه برسد به این‌که ساعت‌ها خیابان‌های شهر را برای انجام کارهای روزانه بالا و پایین کرده باشید و دلتان بخواهد چیزی شبیه نیمکت در طول مسیر سر راهتان سبز شود تا با نشستن روی آن نفسی تازه کنید، اما دریغ از یک نیمکت. تصویر فعلی بسیاری از پیاده‌راه‌های شهرمان اصلاً آن چیزی نیست که بتوان در آن حداقل‌هایی از مبلمان شهری را دید، فضاها و اماکن عمومی که در آن نیمکت‌ها به‌عنوان ابتدایی‌ترین مبلمان شهری نادیده گرفته شده‌اند. این تصویری است از شهری بدون نشیمنگاه با شهروندانی خسته!

ابتدایی‌ترین مبلمان شهری

نیمکت‌ها، ملموس‌ترین قسمت از مبلمان شهری از دیدگاه شهروندان یک شهر است که در تمام اماکن عمومی کاربرد دارد. نیمکت محل تمرکز بسیاری از فعالیت‌هاست، مکانی است برای میانسالان و افراد سالمند تا درددل‌های خود را در برابر آفتاب زمستانی یا زیر سایه تابستانی درختان با هم‌سن و سال‌هایشان رد و بدل کنند.

بهترین جا برای دانش‌آموز و دانشجوی اهل مطالعه، موضع استراتژیکی برای مادران است تا ضمن این‌که فرزند خود را زیر نظر دارند، با دوست جدیدشان صحبت کنند و شاید استراحتگاهی باشد برای پاهای خسته فروشنده‌ای دوره‌گرد. هرچند نیمکت‌ها ابتدایی‌ترین نماد مبلمان شهری به شمار می‌آیند، اما نگاهی گذرا در سطح شهر بیانگر این است که هنوز نیمکت‌ها نتوانسته‌اند جایگاه و اهمیت خود را به‌عنوان یکی از امکانات ضروری به منظور تامین آسایش و آرامش شهروندان در فضای شهری ایفا کنند. رفع این کمبود و جانمایی مناسب برای نصب نیمکت‌هایی در طول مسیر پیاده‌راه‌های شهری درخواستی است که همواره از سوی شهروندان مطرح می‌شود.

کمبود نیمکت در فضاهای شهری

این شرایط را خیلی از ما تجربه کرده‌ایم؛ وقتی در ترددهای شهری، خسته از انجام کارهای روزانه به‌دنبال نشیمنگاهی هستیم که برای دقایقی کوتاه هم که شده روی آن نشسته و تجدید قوایی کنیم و دوباره به راه ادامه دهیم، اما دریغ از یک نیمکت یا چیزی شبیه نشیمنگاه.

در فضاهای شهری امروز حتی در کلانشهری مانند تهران نیمکت‌ها فقط در پارک‌ها و بوستان‌های شهری دیده می‌شوند، هرچند در سال‌های اخیر شهرداری‌ها همزمان با اجرای پروژه پیاده‌راه‌سازی (مانند پیاده‌راه ولیعصر(عج)، سپهسالار و بازار) مسیر پیاده‌راه‌ها را به نشیمنگاه‌هایی تجهیز کرده اما، نصب این نیمکت‌ها صرفاً در پیاده‌راه‌های بازسازی شده، است و هنوز بسیاری از معابر و خیابان‌های شهرمان تا کیلومترها فاقد حتی یک نشیمنگاه مناسب است. حتماً شما هم با ما هم‌عقیده‌اید که نیاز به نیمکت فقط مخصوص پارک‌ها و فضاهای سبز نیست، مراکز عمومی شهر هم می‌توانند جای مناسبی برای نیمکت‌ها باشند، می‌شود برای آسایش و راحتی شهروندان در نزدیکی مکان‌های ویژه‌ای مانند کیوسک‌ها، باجه‌های تلفن و شیرهای آب آشامیدنی، پیاده‌راه‌ها و معابری که مراکز تفریحی و خرید در آنها وجود دارد، نیمکت‌های مناسب و زیبایی را با کارایی‌های متنوع شامل نشستن، مطالعه، استراحت و حتی محفلی برای یک گفت‌وگوی دو نفره یا چندنفره نصب کرد.

نیمکت‌های دور از استاندارد

ممکن است وقتی برای رفع خستگی در پارک یا خیابانی روی یک نیمکت می‌نشینید، به جای احساس آرامش و راحتی چه‌بسا احساس ناراحتی کنید؛ نیمکت‌هایی که بیش از حد استاندارد کوتاه یا بلند است و باعث دردکمر و پاهای شما می‌شود. امروزه بدنه

نیمکت‌های مرغوب دنیا از چوب اشباع شده ساخته می‌شود و جنس دسته‌ها و کناره‌های آن نیز از آلومینیوم است، این یعنی هر چوب و فلزی مناسب تولید نیمکت نیست. در این میان برخی تولیدکنندگان داخلی نیز از آهن و چوب‌های نامرغوب استفاده می‌کنند. نیمکت‌هایی که بدنه آنها از جنس آهن است در گرما و سرما به شدت داغ یا سرد می‌شوند، علاوه بر این کناره‌های آنها راحت نیست و باعث درد پا می‌شود. نیمکت‌های چوبی هم اگر از چوب مناسب تهیه نشود، خیلی زود ترک می‌خورد و در گذر زمان فرسوده و زمخت می‌شود.

نکته: در فضاهای شهری امروز جز در پارک‌ها و بوستان‌ها و پیاده‌راه‌های بازسازی شده، هنوز بسیاری از معابر و خیابان‌های شهرمان تا کیلومترها فاقد حتی یک نیمکت مناسب است

بهترین نیمکت‌ها معمولا از چوب یا فلز ساخته می‌شود یا ترکیبی از این دو، مگر در مواردی که برای هماهنگی با محیط از جنس‌های دیگری مانند سنگ و بتن استفاده شود، مثل نیمکت‌های خیابان ولیعصر (عج) البته هر چوب یا فلزی برای ساخت نیمکت، مناسب نیست.

رنگ‌آمیزی فاکتور دیگر در تهیه نیمکت‌هاست، رنگی که برای نیمکت‌ها استفاده می‌شود علاوه بر زیبایی و هماهنگی با محیط، باید دوام هم داشته باشد تا بر اثر تابش خورشید یا بارش برف و باران و سایر شرایط جوی محیط ضمن حفظ کیفیت در افزایش طول عمر نیمکت نیز موثر باشد.

چنین مشکلات و نواقصی در نیمکت‌های داخل پارک‌ها، بوستان‌ها و فضاهای شهری کم نیست، هرچند در سال‌های اخیر شهرداری‌های مناطق و سازمان زیباسازی تلاش کرده‌اند در طراحی و احداث نیمکت‌های شهری از رعایت استانداردها غافل نشوند.

طراحی مناسب برای پیر و جوان

ابتدایی‌ترین روش برای احساس آرامش و راحتی در پارک‌ها، استفاده از نیمکت است، این نیمکت‌ها باید به شکلی قرار بگیرند که دسترسی به آنها آسان و راحت باشد و در سراسر پارک به تعداد زیاد موجود باشد، صندلی‌ها نیز باید روبه‌روی مناظر زیبا قرار بگیرد، اما در مسیر رفت و آمد افراد نباشد. نیمکت‌های مراکز عمومی شهر را نیز می‌توان برای آسایش و راحتی شهروندان، نزدیک مراکز ویژه‌ای مانند ایستگاه‌ها، کیوسک‌ها، باجه‌های تلفن، سطل‌های زباله و شیرهای آب نصب کرد.

مهم‌ترین محل برای قرار گرفتن نیمکت‌ها در سطح شهر، مراکزی است که مردم در آنجا زیاد رفت و آمد می‌کنند؛ بویژه مکان‌هایی که برای استراحت و تفریح مردم در نظر گرفته شده است.

فضای باز زیبا و مناسب عمومی به شهروندان این امکان را می‌دهد که کنار یکدیگر از طبیعت اطراف لذت ببرند و با داشتن مکانی مناسب برای نشستن، احساس رضایت آنها چند برابر شود.

شهروندان مختلف انواع متفاوتی از نیمکت‌های پارک یا فضاهای سبز را می‌پسندند که این سلیق متفاوت، چگونگی طراحی نیمکت‌های پارک را تعیین و به نوعی در طراحی آنها تغییراتی ایجاد می‌کند.

برای نمونه، جوانان بیشتر روی قسمت بالای نیمکت یعنی تکیه‌گاه آن می‌نشینند و این مورد باید در طراحی نیمکت‌های پارک یا فضاهای باز شهری مورد توجه قرار گیرد.

همچنین نیمکت‌هایی که در این اماکن نصب می‌شود، باید از استحکام بیشتری در ناحیه پایه‌ها برخوردار باشد.

همچنین برای افراد مسن، نیمکت‌های دارای پشتی یا تکیه‌گاه، راحت‌تر از نوع بدون تکیه‌گاه آن است در حالی که در مورد سایر افراد، صندلی‌های بدون پشتی این امکان را فراهم می‌کند که در دو طرف نیمکت بنشینند.

نشیمنگاه‌ها امروزه جزء لاینفکی از مبلمان شهری است؛ ضرورتی که شهروندان در تردهای روزمره‌شان در سطح شهر آن را احساس می‌کنند، ضرورتی که به نظر می‌رسد هنوز در چشم مسئولان شهری مغفول مانده است.

پوران محمدی / گروه جامعه